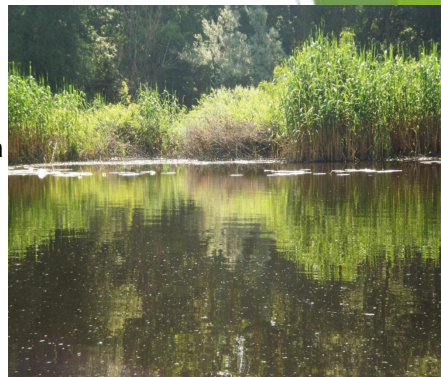

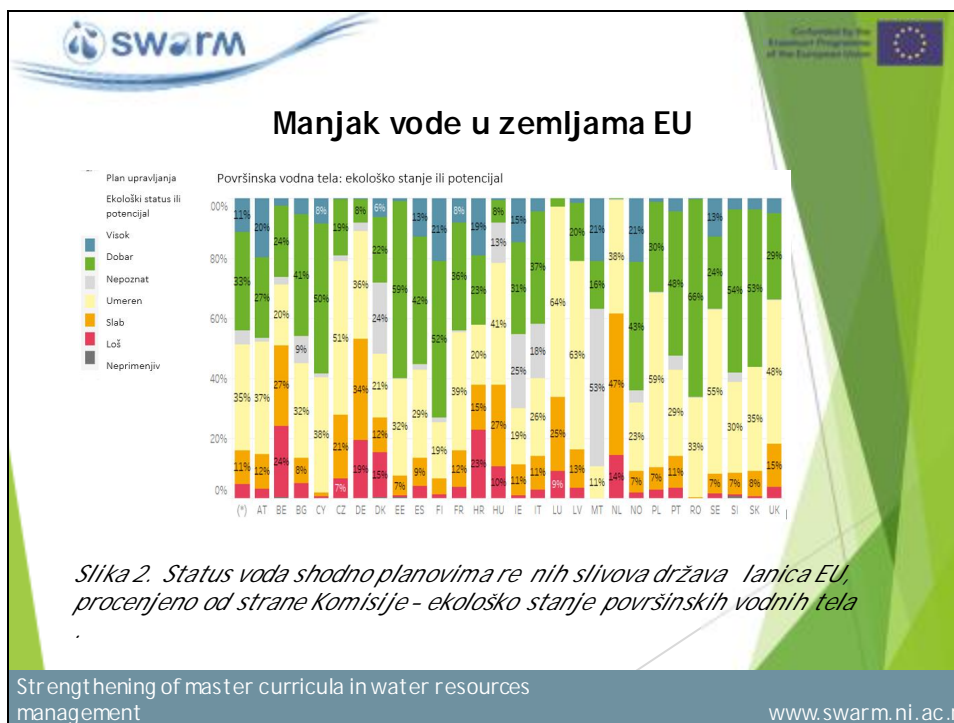
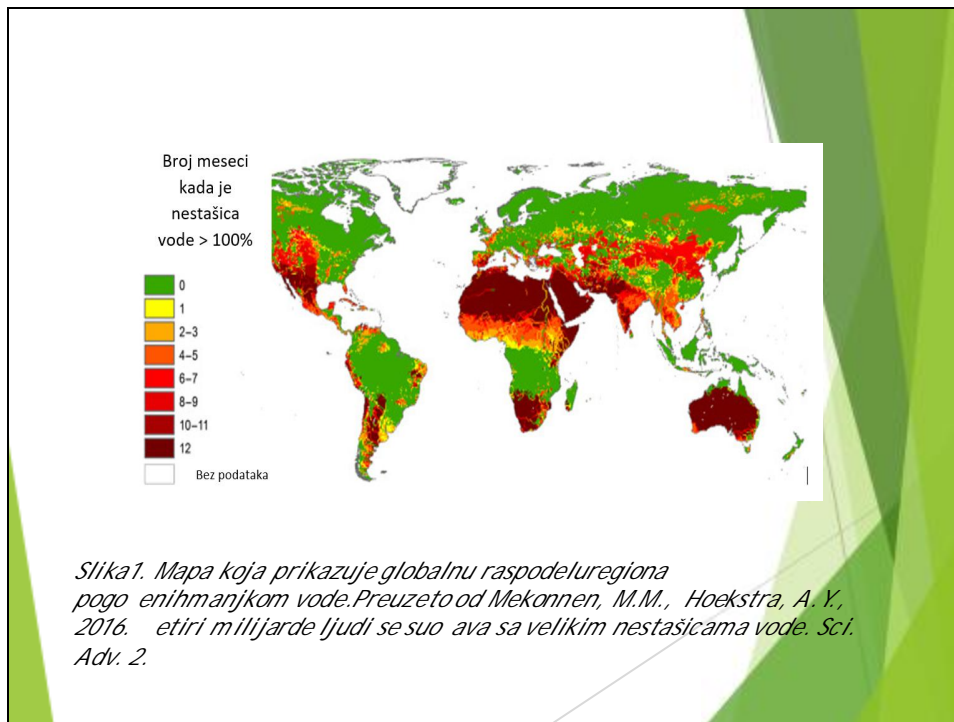
Osnovni principi i politika upravljanja vodanim resursima

UVOD

Definicija:

- "kapacitet stanovništva da o uva održivi pristup odgovarajucim koli inama vode prihvatljivog kvaliteta za održavanje životnih uslova, dobrobiti ljudi kao i društveno-ekonomskog razvoja, zaštite od zaga enja koja se prenose vodom i nesre a vezanih za vode, i za o uvanje ekosistema u klimi mira i politi ke stabilnosti".
- Manjak vode je nedostatak dovoljnih koli ina upotrebjljive vode.
- ista voda i poboljšanje sanitarnih uslova predstavljeni su u cilju br. 6 od ukupno 17 ciljeva održivog razvoja koje su Ujedinjene Nacije predložile 2015. godine.

Manjak vode u zemljama EU

- Ukoliko se ne preduzmu ozbiljnije mere, 47% površinskih voda EU neće u zadatom roku ispuniti propisano ekološko stanje (sl. 2);
- Postoji dosta nedoumica u vezi sa hemijskim stanjem površinskih voda zbog nedostatka informacija;
- Očekuje se da je oko 25% podzemnih voda lošeg hemijskog stanja;
- 60% evropskih gradova prekomerno koristi resurse podzemnih voda i 50% vlažnih područja je ugroženo.

Razvijene su mere ublažavanja posledica i primenjena su ograničenja kako bi se:

- ograničila upotreba vode (FR),
- navodnjavanja (RUM, ŠVE, KIP)
- transporta (HOL).
- Šest država članica saopštilo je da nisu doživele sušu ili nestašicu vode (AUS, BEL, EST, IRS, LUKS, SLO),

Manjak vode na zapadnom Balkanu

Tabela 1. Procentualne izmene u potrošnji vode za zemlje zapadnog Balkana u poređenju sa baznom godinom (2000), sa dva različita scenarija za 2030.

Država	Sektor							
	El. energija		Proizvodnja		Navodnjavanje		Potrebe domaćinstava	
	Bezbednost na prvom mestu	Održivost na prvom mestu	Bezbednost na prvom mestu	Održivost na prvom mestu	Bezbednost na prvom mestu	Održivost na prvom mestu	Bezbednost na prvom mestu	Održivost na prvom mestu
Albanija	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Smanjenje > 50%	Povećanje > 10%	Smanjenje > 10%	Povećanje > 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Povećanje > 10%	Smanjenje > 50%
Bosna i Hercegovina	Povećanje > 50%	Smanjenje > 50%	Povećanje > 50%	Povećanje > 25%	Povećanje > 10%	Povećanje > 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Smanjenje > 50%
Hrvatska	Povećanje > 10%	Smanjenje > 50%	Povećanje > 50%	Povećanje > 50%	Povećanje > 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Smanjenje > 50%
Bivša jugoslovenska Republika Makedonija	Povećanje > 50%	Smanjenje > 25%	Povećanje > 25%	Povećanje > 25%	Povećanje > 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Smanjenje > 50%
Srbija i Crna Gora	Povećanje > 25%	Smanjenje > 50%	Smanjenje > 50%	Smanjenje > 50%	Povećanje > 10%	Bez ili sa manjim promenama +/- 10%	Povećanje > 50%	Smanjenje > 50%

Izvor: CESR (2007), SCENES – Scenario stanja voda za Evropu i susedne zemlje. D.3.1. rezultati direktnog modelovanja, Kassel.

Tabela 1. Procentualne izmene u potrošnji vode za zemlje zapadnog Balkana, dva scenarija za 2030. god.

Tabela 4. ispod prikazuje sumirane mogućnosti i ograničenja tehnologija koje štede vodu, merenja i tarifa i smanjenja isticanja, tri glavne mere upravljanja potrošnjom.

Komponenta	Mogućnosti	Ograničenja
Tehnologije uštede vode	<ul style="list-style-type: none"> •Efikasniji uređaji radi niske i ultra-niske potrošnje vode •Standardi i propisi omogućiti izuzetne uštede 	<ul style="list-style-type: none"> •Regulisanje novih instalacija i modifikacija starih •Ne sprečava prekomernu upotrebu •Potrebno je vreme za promociju i razvoj •Malo je verovatno da će biti 100% prihvatljivo
Merenja i tarife	<ul style="list-style-type: none"> •Smanjuje potražnju, kratkoročno i dugoročno •Potrošači odgovorni za njihov uticaj na životnu sredinu •Naplata stvarnih troškova korišćenja 	<ul style="list-style-type: none"> •Kako bi bilo efikasno, potrebno je primeniti oboje •Mogućnost plaćanja potreba održavanja zaliha potrošača ima sa niskim primanjima i ugroženih potrošača •Troškovi instalacije brojača za vodu i održavanje na duži vremenski period
Kontrola isticanja/curenja	<ul style="list-style-type: none"> •Proaktivno upravljanje može umanjiti gubitke na ekonomski prihvatljiv nivo isticanja (ELL) •Kratkoročno lokalno rešenje 	<ul style="list-style-type: none"> •Umanjenje na ekonomski prihvatljiv nivo isticanja voda jesamo kratkoročno pobeda, nakon čega se ograničava uticaj na resurse •Ušteda zavisi od održavanja nivoa isticanja voda na ekonomski prihvatljiv nivo isticanja/smanjenja isticanja •Da li je ELL optimalan nivo?

Mere uštede vode na individualnom nivou

1. Koristite metlu umesto creva za pranje trotoara i ulica.	7. Instalirajte tuš mlaznicu niskog protoka.
2. Kada perete automobil, koristite crevo sa mlaznicom za uključivanje/isključivanje ili koristite kantu sa vodom za ispiranje.	8. Isključite protok vode onda kada je ne koristite. Ne ostavljajte vodu da teče dok perete zube. Isključite protok vode u periodu između sapunjanja i ispiranja ruku.
3. Travnjak navodnjavajte ujutru ili uveče, kada voda ne teče tako brzo da ispari. Postarajte se da vodu usmerite ka vegetaciji a ne ka ulici ili trotoaru. Ako ste u prilici, sakupite kišnicu za zalivanje travnjaka.	9. Mašine za veš i pranje posuđa koristite samo onda kada su potpuno pune.
4. Ako morate koristiti vodu pre nego se zagreje, sa uvajete hladnu vodu u nekoj flaši kako biste je kasnije iskoristili za ispiranje posuđa ili pranje povrća i ruku.	10. Držite flašu sa hladnom pićem vodom u frižideru umesto što puštate vodu da teče dok ne postane dovoljno hladna.
5. Kada ručno perete sudove, napunite sudoperu vodom za ispiranje umesto što puštate vodu da ističe.	11. Ograničite tuširanje na 5 minuta ili manje.
6. Popravite isticanje/curenje vode.	12. Tuširanje umesto kupanja.